

HAKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULUNUN LDV PROJESİ
KAPSAMINDA DÜZENLEDİĞİ 06 EKİM-13 EKİM 2013 TARİHLERİ ARASINDA
YAPILAN ALMANYA ÇALIŞMA ZİYARETİNE İLİŞKİN RAPORDUR.

Öncelikle şahsımın bu ziyarete katılmasına karar veren değerli Yüksek kurul üyelerime ve ziyaretin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Meslek hayatımda ilk defa bir Avrupa ülkesine mesleki çalışma ziyareti kapsamında seyahat ettim. Mesleki çalışma ziyaretimizin gündem konusu "*Çapraz sorgu alanında Avrupa örneklerinin yerinde görülmesi*"ydi. Bu amaçla Almanyada bulunduğumuz ilk gün Wiesbaden şehrinde bulunan Hessen eyaleti Emniyet müdürlüğüne gittik. Oraya gittiğimizde aynı zamanda çifte vatandaş olan Dış ilişkiler ve Göçmenler Dairesi Başkanı Baş Komiser Bayan Döndü YAZGAN tarafından karşılandık ve bina içerisinde bir toplantı salonuna götürüldük. Başkomiser Döndü YAZGAN'ın Almanyada Emniyet teşkilatında bir Başkomiser olarak çalışması bizleri oldukça gururlandırdı.

Emniyet müdürlüğündeki toplantı salonunda önce Kriminal Daire Başkanı Bay BERND HEROLD karşıladı ve kendi teşkilatını bize kabataslak bir şekilde anlattı, yapmış olduğu sunumu değerlendirdiğimizde ülkemizdeki Emniyet teşkilatından farklı olan bir husus görmedim. Bu sunumdan sonra WIESBADEN Polis Akademisi öğretim üyelerinden bay Prof. GERHARD SCHMELZ bize "*Sorgu metotları ve taktikleri ve bu konuların hukuki boyutları*" konulu bir sunum yapmaya başladı. Kendisi de bu sunumu yapmaya başlarken konunun Polis akademisinde yüz derste verildiğini, bu nedenle konuyu tüm yönleri ile ele almanın imkansız olduğunu belirterek kendisi önemli gördüğü konularda açıklamalarda bulunacağını söyledi.

Sayın SCHMELZ'in açıklamalarında tüm kafilenin ilgisini çeken konu kuşkusuz hipnoz yöntemi oldu. Bize yapılan açıklamaya göre Hipnoz; Olayla ilgili görgü ve bilgilerinin tam olarak hatırlayamayan müşteki ve şahitlerin bir psikiyatr tarafından hipnoz edilerek aradan uzun zaman geçmesi veya herhangi bir sebepten dolayı unuttuğu bilgileri hipnoz yöntemi ile öğrenilmesi ve bu bilginin bir rapor olarak soruşturma dosyasına konulması olarak tanımlandı. Ülkemizde uygulanmayan bu yöntemi duymak bizleri heyecanlandırdı ve bu yöntemin ülkemizde de olumlu sonuçlar verebileceğini tüm kafiye olarak mütalaa ettik. Gerçekten de müşteki ve şahitler ülkemiz ceza usul kanunu olan CMK'ya göre doğruyu söylemek mecburiyetindedirler. Dolayısıyla yasa gereği hipnoz olmayı da istemek zorundadırlar.

Ülkemiz yargılamalarında çok önemli görgüleri olan bazı şahitler ve müştekiler maalesef aradan geçen sürenin uzunluğu nedeni ile bilgilerini net olarak hatırlayamamaktadırlar. Bu durumda bir psikiyatr tarafından hipnoz edilerek, hatırlanamayan bilgilerin öğrenilmesi hakikati araştırma yolunda çok faydalı olacaktır. Şayet ülkemizde şahitlerin çoğu zaman hatırladıkları halde çeşitli nedenlerden dolayı görgülerini mahkemelerde kasıtlı olarak ifade etmedikleri hususu da bir vakıya ise de, malumdur ki yasa gereği şahitlerin gördüklerini doğru olarak mahkemede ifade etme yükümlülükleri vardır. Bu yasal yükümlülük karşısında hipnoz yönteminin önemi daha da çok artmaktadır: Tabi ki sayın Prof. SCHMELZ hipnoz yönteminin sanıklara uygulanamayacağı hususunu da altını çizerek anlattı.

Sayın Prof. SCHMELZ'in tüm kafiye tarafından ilgi ile dinlenen bu sunumundan sonra Kriminal dairede çalışan bir Emniyet amiri yanında getirdiği iki adet soruşturma dosyasını kafiyele dolaştırarak bir sunum yaptı. Yapmış olduğu sunumda Hakim ve Cumhuriyet Savcıları olarak bizler Savcı, kolluk ilişkilerinin nasıl geliştiğini sorduk. Almış olduğumuz cevaba göre, kolluğun sanki ülkemizdeki kolluktan daha farklı olarak ve daha serbest olarak soruşturma yapabildiğini, tüm kafiye olarak gözlemledik. Bize verilen bilgilere göre Yargılama makamlarından alınması gereken izinler alınmak suretiyle Soruşturmayı polis

Savcılık makamından izin almadan yapmaktadır ve gerçeğini öğrenilmesi adına yasalar çerçevesinde tüm delil araştırmalarını yapabildiğini gördük. Cumhuriyet Savcısı daha çok bir denetleme ve danışma makamı olarak görölmekteydi. Hatta öğretim üyesi Prof. SCHMELZ de bize 'Türkiye' de kolluk ile savcı ilişkisinin yanlış anlaşıldığını da ifade etti. Halbuki ölkemizde 2005 yılında CMK yürürlüğe girdiğinde yapılan eğitim seminerlerinde özellikle gerekçeyi hazırlayan öğretim üyelerimiz yaptıkları açıklamalarda sürekli polis, Savcının yardımcısıdır tezini ileri sürüyorlardı. Oysa ki sayın Prof. SCHMELZ bu hususun 'Türkiye' de yanlış anlaşıldığını, polisin hiç bir zaman savcının yardımcısı olmadığını, *"bırakın polisi rahat bir şekilde çalışsın"* sözleriyle ifade etti. Bu husus bir hayli ilgimizi çekti ve ezberimizi bozdu. Bu bakış açısının ölkemizdeki uygulamalarını da bildiğimden dolayı daha sağlıklı olduğunu şahsen düşündüm. Zira polisin tüm faaliyetlerine savcının karışması aynı zamanda C. savcılarının iř yükünü de bir hayli artırmaktaydı. Tüm bunlara karşın sanırım ölkemizde C. savcılarını eksik delil toplanabilir endişesi ile polisin yaptığı soruştırmaya müdahil olduğunu düşünüyorum. Bunu önlemek için, yani polisin delilleri eksiksiz bir şekilde toplamasını sağlamak için mevcut uygulamadan ziyade C. Savcısına polisin düzenlediği fezlekeyi iade edebilmenin yasal düzenlemesinin yapılması gerekir. Uygulamada polis fezlekeleri şekli eksikliklerden dolayı iade ediliyor. Ancak bu uygulamanın yasal bir şekle bürünmesi ve eksik delil toplanması sebebinin iade gerekçeleri arasında kabul edilmesi gerektiğini, böylece polisin eksik soruştırma yapmasının önüne geçilebileceğini düşünüyorum.

Kriminal dairede alışan Emniyet amiri göstermiş olduğu soruştırma dosyalarındaki ayrıntılara verilen önem ve düzenlilik taktirimizi topladı. Aynı zamanda bu sunum yapan konuşmacı bizi toplantı yaptığımız salondan alarak çeşitli delil araştırmalarının yapıldığı ilgili kriminal daireyi de bize gösterdi. Gezmif olduğumuz kriminal daireye baktığımızda sade ve basit olduğunu ama ortamın son derece hijyenik olduğunu da fark ettim.

Batı HESSEN eyaleti Emniyet müdürlüğündeki ziyaretimizi tamamladıktan sonra aynı gün yine aynı şehirde bulunan 18-21 yaş arası hükümlü ve tutukluların kalabildiği gençlik ceza evini ziyaret ettik. İlk olarak yine bir toplantı salonuna alındık. Orada Cezaevi yöneticilerine sorduğumuz sorulara cevaplar verilmesi ile ziyaretimiz başladı. Yöneticilerden bir tanesi bir psikologtu. Cezaevinde yönetici olarak bir psikoloğun görevlendirilmesi şahsım tarafımdan taktirle karşıldı. Sonuçta cezaevinde bir eğitim yuvasıydı ve insanlarla uğraşıldığından psikoloji önemliydi. Bizler Savcı-cezaevi ilişkilerinin nasıl geliştiğini sayın yöneticilere sorduk. Almiş olduğumuz cevaplardan şunu gördük ki cezaevindeki tüm işleyişi ceza evi yöneticileri sağlıklı bir şekilde sorunsuzca yürütebiliyorlar. Savcının çok fazla cezaevi ile yakın bir mesaisi olmadığını hissettik. Bu durum kafile olarak olarak hepimizin ilgisini çekti.

şartla tahliye koşullarını sorduğumuzda şartla tahliye için gerekli olan asgari şartın cezanın üçte birini içeride geçirmek gerektiğini, ancak genelde bu üçte iki süre dolduğunda taktire bağlı olarak şartla tahliyelerinin yapıldığını gördük. Bu husus ilgimizi çekti. zira ölkemizde şartla tahliye için içeride geçirilmesi gereken süre cezanın üçte ikisi olduğundan ve genelde bu süre geçtikten sonra şartla tahliye kararının otomatik olarak verildiğini ancak Wiesbadendeki bu cezaevinde her hükümlüye ait taktirin diğer hükümlülerle farklı olacak şekilde tezahür ettiğini görevlilerden öğrendik. Ölkemizde de olması gerekenin bu olduğu, yani her hükümlünün şartla tahliyesinin diğer hükümlülerden farklılık arz etmesi gerektiğini, otomatik olarak her hükümlüye aynı sürenin uygulanmaması gerektiğini düşündük. Aslında Ölkemiz mevzuatında da *"otomatik uygulanır"* şeklinde bir hüküm de yoktu ancak uygulamada maalesef asgari süreler geçtikten sonra şartla tahliye kararlarının verildiğini gözlemlemekteyiz. Bu husus dışında hükümlüler koğuşlarda tek başlarına kalıyorlardı. Her bir koğuşta lavabo ve duş bulunduğunu da gördük. Her hükümlü sabah kahvaltısı ve akşam yemeği dahil aradaki vakitlerde, sosyal alanlarda diğer hükümlüler ile beraber geçirildiğini ve

rahabilasyon faaliyetlerinin bu sosyal alanlarda yapıldığını gördük. Bilindiği üzere ülkemiz uygulamalarına bakıldığında çoğu cezaevimizde bu hususlar farklıdır, ülkemizde koşullarda birden fazla kişi kalır ve sosyal saatler daha azdır. Gezdiğimiz cezaevindeki sosyal saatlerin cezaevi görevlilerinin gözetiminde yapıldığını gördük. Böylece mahkumlar sosyal saatlerde birbirlerinden olumsuz olarak etkilenmelerinde önüne geçiliyordu. Oysa ki Ülkemizde maalesef koşullarda kalabalık gruplar halinde kalındığından hükümlülerin birbirlerinden olumsuz olarak etkilenmelerinin önüne geçilemiyor. Cezaevinin tamamını gezdiğimizde fiziki şartların yeterli olduğunu gözlemledik ve ceza evi ziyareti ile ilk gün yapmış olduğumuz resmi ziyaretlerimizi tamamlamış olduk.

Resmi ziyaretimizin ikinci gününde AUGSBURG şehrinde bulunan AUGSBURG Üniversitesi Hukuk fakültesine gittik ve gittiğimizde üniversitenin öğretim üyesi olan ve aynı zamanda Türk Hukuku araştırmalar merkezi Başkanı Doç. Doktor sayın Erhan TEMEL ile tanıştık. Sayın hocamız bize üniversiteyi kısaca gezdirdi daha sonrada sayın hocamız tarafından bir dersliğe alındık. Doç. Doktor Erhan TEMEL bize Almanya eğitim sistemini ve Almanyada verilen hukuk eğitimini anlattı. Anlatımlarında şunu gördük ki, hukuk eğitimine çok önem veriliyor ve hukuk fakültelerinin sayıca çok fazla olmadığını da sayın hocamızdan öğrendik. Yine hocamızın anlatımlarına göre Hakim, Savcı ve Avukatların *aynı eğitim sürecinden* geçirilerek mesleklerini yapmaya hak kazandıklarını da öğrendik.

Bilindiği üzere ülkemizdeki uygulamanın bu şekilde olmadığı, özellikle Avukatların hukuk fakültesinden mezun olmalarından sonra staja başlayarak *her hangi bir sınav sürecinden dahi geçmeden* mesleklerini yapmaya hak kazanıyorlar. Oysa ki Almanya da Hakim ve Savcı olabilmek için hangi aşamalardan geçmek gerekiyor ise aynı aşamaların Avukatlar için de gerekli ve zorunlu olduğunu öğrenmek şahsımın ilgisini çekti ve olması gerekenin bu olduğunu düşündüm. Daha sonra sayın hocamız Alman Ceza Hukuku ile ilgili sunum yapmak üzere aynı üniversitede öğretim üyesi sayın Doç. Doktor ISABELL KRATZER Alman Ceza Hukuku ile ilgili sunum yapmak üzere dersliğe davet etti ve sayın hocamız Doç. Doktor Erhan TEMEL'in yaptığı simultane tercüme ile sunum başladı. Sayın konuşmacı Alman Ceza Hukuku ile ilgili genel bilgiler verdi. Bizler katile olarak sayın konuşmacıya sorular sorduk. Sorularımız genelde özel ceza hukuk ile ilgili oldu. Özellikle cinsel istismar ve saldırı suçlarından ruh ve beden sağlığının bozulup bozulmadığına ilişkin doktorlar heyetinden rapor alınıp alınmadığını sorduk. Almış olduğumuz cevaba göre Almanyada da ülkemiz uygulaması ile paralel olacak şekilde ruh ve beden sağlığının bozulup bozulmadığına ilişkin rapor alındığını öğrendik.

Bu şekilde AUGSBURG üniversitesindeki ziyaretimizi tamamlandıktan sonra sayın hocamız Doç. Doktor Erhan TEMEL'in refakatiyle BAVYERA Asliye mahkemesine gittik. Bu ceza mahkemesinin aynı zamanda bir eyalet mahkemesi olduğunu öğrendik ve BAVYERA Asliye mahkemesi Başkan yardımcısı Doktor PETER HİRMER bizi karşıladı ve kendisi ile soru cevaplı bir söyleşi yapmaya başladık, sorduğumuz sorulara aldığımız cevaplardan öğrendiğimize göre BAVYERA Asliye mahkemesinin hem bir ilk derece mahkemesi olarak, hem de istinaf yargılaması yapan bir yargılama makamı olduğunu anladık. Projemizin konusu çapraz sorgu olması nedeni ile Almanyada çapraz sorgunun nasıl uygulandığını yoğun bir şekilde sorduk ama sayın yargıcımız çapraz sorgunun Alman Ceza Yargılamasında uygulanmadığını söyledi ve şunu dedi ki "bizler konuşma sırasına göre herkese söz hakkı veririz ve o kişiler yargılaması yapılan sanığa soru sorarlar" dediğinde, ülkemiz uygulamasının da bu paralelde olduğunu anladık. Hatta sayın yargıcımız ısrarlı çapraz sorgu ile ilgili sorularımıza cevap verirken kendi CMK'larını açarak çapraz sorgunun mevzuatlarında olduğunu ancak gerekçeden de bir cümle okuyarak bu konunun ve uygulamanın Alman ceza yargılamasına yabancı bir konu olduğunu bize ifade etti.

Sayın yargıcımız daha sonra bize yapılacak duruşma ile ilgili bilgiler vermeye başladı. vermiş olduğu bilgilere göre sanık hakkında BİLİNGEN Ceza mahkemesi sanık hakkında sigorta parasını almak amacı ile dolandırıcılık yapmak suçundan dolayı verilen 1 yıl hapis cezasının ilk derece mahkemesi olarak verdiğini, sanığın da verilen hapis cezasına kendi mahkemelerine istinaf yoluyla itiraz ederek, kendilerinin istinaf mahkemesi olarak dosyaya bakacaklarını söylediler. Daha sonra duruşmayı yapacak olan mahkeme başkanı ve halk arasından seçilen iki jüri üyesi duruşmaya geldiler. Sayın mahkeme başkanı da yapılacak olan duruşma ile ilgili bize bilgiler verdi ve bu sunumdan sonra C. Savcısı ve sanık müdafî gelerek yerlerine geçtiler.

Duruşma salonu ülkemizdeki duruşma salonlarından farklılıklar arz ediyordu. Konuyu açmak gerekirse; bunlardan bir tanesi öncelikle salon oldukça genişti. Ülkemizdeki ortalama duruşma salonlarının iki katı büyüklüğünde bir salon ve duruşma salonundaki sayın mahkeme heyetinin, Savcının ve sanık müdafinin ve sanığın konumları şahsımın çok ilgisini ve taktirini topladı ve ülkemizdeki duruşma salonlarının da bu şekilde olmasında fayda gördüm. Duruşma salonunu anlatmam gerekir ise mahkeme başkanı ve iki jüri üyesi kürsüde oturuyorlardı, yalnız kürsünün yerden yüksekliği 20 veya 25 CM kadardı ve ülkemizdeki kürsülerin çok daha yüksek olduğunu bunun duruşmada süjeler arasındaki iletişimi aksattığını düşündüm ve bu nedenle ülkemizde de kürsü yüksekliğin bu kadar olması gerektiği kanaatine vardım.

Zabıt katibi kürsünün ülkemizde olduğu gibi önünde oturmuyordu, ülkemizde Savcının bulunduğu yerde zabıt katibi oturuyordu ve mahkeme başkanı konuşma yaparken zabıt katibine zapta yazılacakları dikte ettirmemesi bir yargıç olarak şahsımı çok memnun etti ve keşke ülkemizde de Yargıçların zabıt katibine dikte ettirmeseler de enerjilerinin çoğunu yargılama konusuna hasretseler keşke diye düşündüm ve yargıç olarak bu duruma imrendim. Duruşma esnasında zabıt katibi tüm kafilenin ortak kanaatine göre stenografi yöntemi ile notlarını aldı ve konuşulanlar bittikten sonra hızlı bir şekilde bilgisayara yazdığını ve çıktısını aldığını gördüm ve çıktı alındıktan sonra mahkeme başkanı kontrol ettikten sonra zaptı üyeler ile beraber imzaladıklarını gördüm.

Cumhuriyet Savcısı; ülkemizde müştekilerin oturduğu yerde oturmaktaydı, ancak C. Savcısının önünde bir masa daha vardı ve orada müştekilerin oturduklarını da anladım. Beyanı alınan , sanık, tanık veya müşteki kim ise duruşma salonunun tam ortasında küçük bir masa ve sandalyeye beyanı alınmak üzere alındığını ve orada oturtularak beyanlarının alındığını anladık. Sanık müdafî de ülkemizde olduğu gibi katılan tarafın tam karşısında oturuyordu. Ancak avukatın önünde de 4 kişilik bir masa daha olduğunu gördüm, en arkada da izleyici olarak bizler bulunuyorduk ve izleyici kısmında 20-25 kişilik bir yer olduğunu gördük. Bu sistem şahsımın çok ilgisini çekti ve olması gereken yerleşim düzeninin bu şekilde olması gerektiğini mütalaa ettik. Ülkemizin genelinde duruşma salonlarının Almanyada gördüğüm salona göre bir hayli dar olduğunu düşündüm. Yine kürsünün çok yüksek olmamasının tarafların birbirleriyle daha iyi iletişim kurmak adına gerekli olduğunu düşündüm.

Yapılan istinaf yargılamasını anlatmak gerekir ise, sanık verilen karara karşı istinaf yoluna başvurarak BİLİNGEN Ceza mahkemesinin kararını BAVYERA Asliye mahkemesine taşımıştır. Ancak sanık itiraz ettiği halde istinaf duruşmasına gelmemiştir. Bu durumda mahkeme ne yapılması gerektiğini önce Savcıya sonra sanık müdafine sorduktan sonra kısa bir ara vererek (yaklaşık 7-8 dakika) müzakere salonuna geçmişlerdir ve yaklaşık olarak 7-8 dakika müzakere arasından sonra salona tekrar gelerek varmış oldukları kararı açıklamışlardır. Bize sonradan tercüme edilen mahkeme kararı şu şekilde oldu ki, sanık gelmediği için dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verildi ve bu karar açıklandıktan sonra koridorda bekleyen iki şahit mahkeme başkanı tarafından mikrofonla salona davet edilerek sanık gelmediği için kendilerinin dinlenmeyeceğini bildirdi ve mahkeme başkanının yazdığı

bir yazıyı şahitlere vererek adliyenin ilgili biriminden 150 EURO olan harcırahlarını alabilecekleri söylenerek şahitler gönderildi ve duruşmadan sonra bize açıklanan bilgiye göre sanığın gelmemesi nedeni ile toplam 1500 EURO olan yargılama masrafının ödemesi gerektiği de ifade edildi. Ayrıca Mahkeme Heyeti salonun müzakere kısmına giderken ve gelirken herkesin ayağa kalkması gerektiği söylendi ve o şekilde uygulama yapıldı. Savcı ve sanık müdafininde dahil herkesin ayağa kalktığını gözlemledim.

Bizlerde keşke mahkemede bir tensip yargılamasına da şahit olsaydık ancak bu bilmediğimiz bir sebepten dolayı mümkün olmadı, ama şahit olduğumuz duruşma örneğinde de çok şeyler öğrendik, bunlardan ilgi çeken konular öncelikle duruşma salonunun yerleşim şekli ve oturma biçimiydi. İkincisi duruşma salonunda bir mübaşirinin olmaması, iletişimin mahkeme başkanı tarafından koridora ses veren bir ses düzeneği ile sağlanması ve kişilerin çağırılması, tanıkların 150 EURO ücret almaları ve yargılamaya gelmeyen sanığın 1500 EURO olan yargılama masrafından sorumlu tutulması ve çapraz sorgunun Almanya da uygulanmaması, Ağır Ceza Mahkemesi adı altında bir mahkemenin olmaması, mahkemelerin sulh ve asliye ayırımına göre teşekkül ettirilmesi dikkatimizi çeken hususlardan oldu.

BAVYERA Asliye Ceza mahkemesinin ziyaretimizden sonra tur rehberi Ekrem YAĞMUR ve sayın hocamız Doç. Doktor Erhan TEMEL'in refakatiyle AUSBURG şehrini gezdik, resmi ziyaretimizin üçüncü gününde Münih şehrinde bulunan Türk Avukatların çalıştığı bir hukuk bürosuna gittik ve orada Almanya'da avukatlık yapan iki avukatla söyleşi yaptık, sayın avukatlardan edindiğimiz kanaate göre *dürüst olmak* avukatlığın birinci şartıydı. Özellikle Almanya da ki bir özdeyişi de bizim ile paylaştılar, bu özdeyişe göre "*Avukata güvenmeyeceğiz de kime güveneceğiz*" şeklinde idi. Maalesef ülkemizde avukatlar hakkında bu güvenin olmaması Hakimler ve Savcılar olarak bizleri derinden üzdü. Gerçeğin ortaya çıkarılmasında avukat tabii ki sanıkların haklarını savunacaktır, ancak bu savunma yasal sınırlar dahilinde olması gerekir. gerçeği ötelemek adına her türlü yalanın avukatın hukuki bilgisi ile süslenerek ifade edilmesi ülkemizdeki avukatlara olan güveni sıfırlamaktadır ve ülkemizde ki asıl problem maalesef budur.

Yapmış olduğumuz resmi ziyaretler sonrasında gördüğüm hususlar ve vardığım kanaatler bunlardır. Resmi ziyaretimizin sonraki günleri şehirleri gezmek şeklinde oldu.

HAMDİ VURAL